

Energi- og miljøkomiteen

Otta, 17. mars 2026

Høringsinnspill – Representantforslag om tiltak for mer effektiv og økonomisk utnyttelse av strømmettet (Dok. 8:139 S (2025–2026))

Norsk Varme er bransjeforeningen for produsenter, leverandører og montører av miljøvennlige ildsteder og skorsteiner. Vi arbeider for økt og mer effektiv bruk av bioenergi til oppvarming i norske husholdninger, og kan vise til et betydelig uutnyttet potensial fra bioenergi i energisystemet.

Norge står i en situasjon der industriell utvikling begrenses av nettkapasiteten. Selv med flere politiske tiltak for raskere nettutbygging, vil det likevel ta nær ti år å gjennomføre en nettutbygging. I en slik situasjon er det avgjørende å utnytte dagens energisystem bedre.

Oppvarming i husholdningene bestemmer i stor grad hvor høye effekttoppene i strømmettet blir og dermed hvor mye ny nettkapasitet som må bygges. Økt bruk av bioenergi nevnes sjelden som et virkemiddel for å redusere effekttopper i strømmettet, til tross for at det kan avlaste nettet betydelig og raskt bidra til å frigjøre kapasitet til modne industriprosjekter som i dag står i nettkø.

Potensial for økt nettkapasitet fra bioenergi

Strømmettet dimensjoneres for de kaldeste vinterdagene, når energibruken knyttet til oppvarming er høyest. THEMA Consulting har beregnet at det på landsbasis holdes av om lag 3 708 MW nettkapasitet til oppvarming på de kaldeste vinterdagene, sammenlignet med en gjennomsnittlig vinterdag. Dersom mer av oppvarmingen skjer med bioenergi i stedet for strøm, kan mye av denne kapasiteten i praksis frigjøres.

THEMA viser at utskifting av ineffektive, ikke-rentbrennende ovner og økt bruk av bioenergi kan frigjøre betydelig nettkapasitet i alle landsdeler:

- Østlandet: **2 056 MW**
- Vestlandet: **903 MW**
- Nord-Norge: **287 MW**
- Trøndelag: **259 MW**
- Sørlandet: **200 MW**

Samlet sett er potensialet for spart nettkapasitet på nivå med alle modne industriprosjekter som står i kø i dag. Økt bruk av bioenergi kan dermed effektivt bidra til å frigjøre nettkapasitet til næringsutvikling uten at nytt nett må bygges.

Potensialet knytter seg særlig til de rundt 300 000 ikke-rentbrennende vedovnene som fortsatt er i bruk i Norge. Disse gir om lag 60 prosent mindre energi fra samme mengde ved enn moderne, rentbrennende ovner. Utskifting av disse vil derfor både øke energiutnyttelsen og redusere behovet for elektrisk oppvarming på de kaldeste dagene.

THEMA har i flere rapporter vist at økt bruk av vedfyring og utskifting av eldre ovner kan redusere effektbelastningen i strømnettet. Norsk Varme mener derfor at det er behov for en statlig utredning av hvordan økt bruk av bioenergi og utskifting av ikke-rentbrennende ovner kan bidra til bedre utnyttelse av strømnettet.

Norsk Varme foreslår derfor at:

Stortinget ber regjeringen utrede hvordan økt bruk av bioenergi i husholdningene kan redusere effektbelastningen i strømnettet og frigjøre nettkapasitet til næringsutvikling, herunder virkningen av utskifting av gamle ikke-rentbrennende vedovner og insentiver for økt bruk av bioenergi i husholdningene.

Tiltak for å realisere potensialet

Norsk Varme vil samtidig peke på to tiltak som kan bidra til å realisere dette potensialet.

1. Krav om utskifting av gamle ikke-rentbrennende vedovner ved eierskifte av bolig, kombinert med støtteordning

Om lag 300 000 ikke-rentbrennende ovner anvendes fortsatt regelmessig i norske husholdninger. Disse er kun halvparten så energieffektive og slipper ut rundt fem ganger så mye svevestøv som moderne rentbrennende ovner. Utskifting vil derfor gi flere gevinster samtidig: bedre energiutnyttelse for husholdningene, lavere utslipp av svevestøv og redusert behov for elektrisk oppvarming i perioder med høy belastning på strømnettet.

Eierskifte av boliger er et naturlig tidspunkt for å oppgradere boligens tekniske standard. Et krav om utskifting av ikke-rentbrennende ovner ved eierskifte, slik som i Danmark, vil sikre en gradvis fornyelse av ovnsparken. Kombinert med en støtteordning kan tiltaket gjennomføres uten urimelig belastning for husholdningene.

2. Krav om vedovn i nye boliger, ikke bare skorstein

I dag er kravet at nye, frittstående boliger skal bygges med skorstein, hovedsakelig av beredskapshensyn. Beredskapseffekten er imidlertid begrenset dersom det ikke også installeres et ildsted.

Et krav om vedovn i nye frittliggende boliger vil gi større fleksibilitet i energibruken og bidra til å redusere behovet for elektrisk oppvarming i kuldeperioder. Samtidig vil vedovner styrke energiberedskapen, siden de også fungerer ved strømbrudd.

Norsk Varme utdyper gjerne hvordan tiltakene kan gjennomføres i praksis.

Med vennlig hilsen,

Brede Børud
Styreleder i Norsk Varme

NORSK VARME

www.norskvarme.org

Epost: styreleder@norskvarme.org

For praktiske henvendelser: ild@norskvarme.org